

is, hogy az ellátással foglalkozó hatóságok közvetlenül érintkezzenek a H. T. szervezettel és hogy az összes indokolt kiválómak, amelyek a helyi viszonyokból kifolyólag speciálisan felmerülnek, könnyű és gyors kielégítésben részesüljenek. A malmok foglalkoztatásánál a legszigorubb pártatlansággal járt el a H. T. vezetősége.

Ami pedig a külkereskedelmi forgalmat illeti, a H. T. a központi hatalmak közös akcióinál paritásos pozíciót biztosított a magyar érdekeknek és olyan érvényesülési lehetőséget is teremtett e működése közben, amelyek a háboru után a magyar kereskedelemnek hasznos támaszpontokat fognak nyújtani.

Színházi karmesterek afférja Brassóban.

— Csányi Mátyás mint kritikus. —

(Saját tudósítómktól.) A kassai szintársulat most Brassóban tart előadásokat. A közönség, mint a *Kassai Hírlap* utján értesülünk, oly művészi előadásokban részesül, a mely vidéki városnak talán sehol sem jutott osztályrészül. A közönség soraiban nagy számmal vannak képviselve az szegediek is, mert tudvalevőleg a 46-osok Brassóban teljesítenek szolgálatot. Történetesen ott van ezek között Csányi Mátyás is, akinek zenei körökben jó neve van. Amint a következőkből kitünik, Csányinak egészen más a véleménye a kassai szintársulat operaelőadásairól és ennek a *Brassói Lapok*-ban kifejezést is adott, amiből érdekes affér keletkezett Kerner Jenő színházi karmester és Csányi Mátyás között. A kritikaháboruban részt vett egy brassói zenetanár is, aki ugyancsak a *Brassói Lapok*-ban válaszol Csányi Mátyásnak. Kerner Jenő levélben fordult a *Kassai Hírlap* szerkesztőjéhez, amelyben beszámol a brassói incidensről.

Az érdekes levelet itt közöljük:

Kedves Barátom! Bizonyára olvastad, hogy a helybeli lapok kritikai rovata mostanában nagyon is sokat — érdemen felül — foglalkozik csekély személyemmel. Hogy annyira forgolódom az zönyegen, azt ama kitüntetésnek köszönhetem, hogy egy bizonyos Csányi Mátyás nevű karmester esténként megjelent a zenekarban, *notesszel kezében* (!), hogy azután mint *megfelelőbbhez* *teljen zenei kapacitás* drákói szigorral és *kétes-érdekű* humorával letárgyaljon bennünket.

Hogy milyen visszhanggal találkozott az ő kritikája, arra nézve eléggé jellemző az a válasz, amely másnap ugyancsak a *Brassói Lapok*-ban megjelent egy helybeli zenetanár tollából. Beigazolódott, hogy Csányi ur nagy-képüsködő támadása ellenem csupán *feltűnési vázka* *kegyéből* a saját személyének előtérbe való helyezése végett történt.

A múltkar azt írta rólam, hogy *nekem nem való Faust*, inkább a *Bohémek*. Tegnapra megváltozott ez az élménye! Ime a különbség a minapi Csányi és a tegnapi Csányi között! — Csányi ur kétségkívül talentes ember, de egy kis *szerepnység* nem ártana neki!

Zenei képességéről nem nyilatkozom,

mert izléstelennek tartom, hogy egyik kolléga a másikat a nyílvánosság előtt kritizálja!

Még egyet!:

Csányi ur mindenütt ebben a szenvedő hazában ibolyát megszégyenítő szerénységgel mint a Népopera volt karnagya mutatkozik be. — Az igazság az: Csányi Mátyi tényleg ott volt rövidke ideig a Népoperában mint „correpetitor“ (állítólag ingyenes alkalmazásban), de a zongoraszobán túl nem jutott soha! Azokat, akik bedültek neki, igazán sajnálom.

Egyébként béke velünk!

Üdvözöl hived

Kerner Jenő.

A zenetanár válaszkritikája a következő:

A *Brassói Lapok* péntek reggeli számában Csányi Mátyás, a Népopera volt karmestere beszámolt a Bohémek csütörtök esti előadásáról.

Senki sem vitathatja el, hogy e beszámoló szakavatott kézből ered, éppen ezért szembetűnő diszsonanciát képezett, hogy a szakember megfigyelései nem párosultak megfelelő objektivitással. A zenekritikus nagy hibájánál kell felróni mindenekelőtt, hogy szóvá tette, sőt egyenesen Kerner Jenő hibájánál róttá fel az opera-partitúra néhány részletének elmaradását, holott kétségtelen, hogy ezt a Puccini operát a milánói operaháztól eltekintve, talán még sehol sem játszották teljes zenei szövegében, már csak azért sem, mert az egész mű csorbítatlan előadása 3 és fél óránál is hosszabb időt venne igénybe.

Kerner Jenő önszántából semmi lényegeset sem hagyott ki az operából, amelynek zenei könyve egy elsőrendű, operaelőadásokra talán a legjobban berendezett vidéki társulatától érkezett és amelynek meghuzásai kivétel nélkül érvényben vannak.

A recenziót író karmester különben elismeri, hogy a Faragó társulat énekesei kiváló munkát végeztek. Minek állapítja akkor meg, mint egy vidéki operaelőadás kritikusa, hogy egy énekési babérokra nem pályázó bonvivant-színésznek, ki csak erős morális áldozatok árán vállalkozott egy kis szerep eléneklésére, szintelen a hangja?

Kerner karmester a Bohémek betanításával elsőrendű művészi munkát végzett, olyat, aminőt kitünő kvalitásaitól joggal el is lehetett várni.

Előkelő izlésű, zeneileg képzett és a világvárosok operaelőadásait is sűrűn látogató közönség sem talált semmi kifogásolni valót a Bohémek tegnapi előadásán, amely olyan színvonalon állott, aminőt ma, amikor a háborus lehetőségekkel is számolni kell, amikor lépten-nyomon művészet és műszaki erők hiánya mutatkozik, a vidéken talán sehol sem tudnak produkálni. És hogy ez az előadás ilyen volt, amit a zeneileg érett brassói közönség és ennek soraiban a zeneileg képzett látogatók is elismernek, az elsőszóban Kerner Jenő érdeme. Akinek betekintése van a kulisszák mögé, aki tudja, hogy mennyi ügybuzgalom, fáradtság, szakavatottság és rutin szükséges ahhoz, hogy egy karmester aránylag egészen rövid idő alatt megelevenítse a színpadon egy klasszikus mű szépségeit és mélységeit, aki tudja, hogy mit jelent egy opera műsorra vétele egy vidéki társulatnál, amelynek csaknem naponta el kell egy-egy darabát készülnie, hogy közönséget biztosítson magának, az csak megértéssel és

őszinte elismeréssel adózhatik annak a karmesternek, akinek művészi energiája a Bohémek tegnapi előadásával a brassói közönséget oly megfinomult zenei élvezethez juttatta.

Mint évtizedeken át zenével foglalkozó szakember, szükségesnek tartottam mindezt elmondani, azzal a kérelemmel, hogy ezeket a sorokat tapasztalataim szerint mindig igazságra törekvő lapjokban közölni szíveskedjenek. — Teljes tisztelettel:

Egy zenetanár.

A brassói színházi szezon, amint a fentiek dokumentálják, mindenesetre elég mozgalmas és élénk. Talán mozgalmasabb és érdekesebb, mint bárhol másutt. És ebben — rossz néven ne vegyék a derék színészek és a kitünő Kerner — Csányi Mátyásnak is van némi része.

Iskolai értesítők.

(Saját tudósítómktól.) A *'siketnémák'* szegedi intézetének 1915—16-ik tanévi működéséről Klug Péter igazgató számol be gépirásos jelentésében. A jelentés bevezető részében az igazgató rámutat a siketnéma-oktatás emberbaráti és nemzetgazdasági vonatkozásaira és kifejezi, hogy a mostani súlyos időkben fokozottabb mértékben feladata az intézetnek, hogy azokat, akik fogycatkozásuk miatt hozzátartozóiknak, a társadalomnak és az országnak terhére lennének, hasznos és munkás polgárokká nevelje. Ezt az áldásos hivatását az intézet az elmúlt tanévben nagyobb sikerrel teljesíthette, mert azok a nehézségek, amelyek az előző tanévben a tanárihiány miatt előállottak, részben megszűntek. Az intézetbe 101 növendék vétetett föl. A növendékeket a tanári testület odaadó buzgalommal oktatta és a hadbavonultak hiányát fokozottabb munkássággal igyekezett pótolni. Az igazgatói jelentés ennek az intenzív tevékenységnek szép eredményét tünteti fel és élénk tárja azokat a nevelési elveket, amelyek a siketnémák jellemképzésében hatásosan érvényesültek. A tanítási eredményről és a növendékek kezűgyességéről az évről vizsgálátok alkalmával a közönségnek is módjában volt meggyőződést szerezni.

A tantestület gondoskodása kiterjed azokra is, akik az intézetet elhagyják. December 1-én megnyílt a *'siketnéma iparos tanonciskola'*, ahol 13 tanuló nyert oktatást, az intézettel kapcsolatos gépkötő-foglalkoztatásban pedig 16 siketnéma munkásnőnek adtak munkát, ezenfelül az intézethez forduló siketnéma iparosokat is munkálhoz juttatták. A háboruval összefüggő hazafias és társadalmi akciókban az intézet a múlt tanévben is buzgalommal közreműködött. A IV. hadikölcsönre az intézet és a testület tagjai 1000—1000 koronát jegyeztek. A hadbavonultak családtagjainak segélyezésére, a vak katonák javára és hasonló jótékony célokra adományoztak és karácsonykor az intézet 140 katonát megvendégtelt. A megsiketült katonák tanítására a testület szintén felajánlotta készségét, de az ajánlatra ezideig az illetékes faktorok még nem reflektáltak. Az intézeti épület egy része katonai célokra volt lefoglalva, más részében

Alkalmi könyvvásár Várnay L. könyvkereskedésében, Szegeden.

Az irodalom legnagyobb kincsei rendkívül leszállított áron szerezhethők be.